

2012-es TÁBOR: HITÜNK ALAPJAI

„ÖLTSÉTEK FEL TEHÁT ISTEN TELJES FEGYVERZETÉT!” Ef 6,13

1. Téma: Hitünk IGAZSÁG: („Öltsétek magatokra az igazság páncélját!” Ef 6,15)

Írta: Az Úr 2012. évében Farkas László atya (a dőlt betűvel jelzett részek kivételével, melyek szemelvények és idézetek a jelölt forrásokból)

Amiben a vallás kompetens, és a tudomány nem...

 A tudomány csődöt mond? Az ember már nem keresi a titkot, az istenit, hanem úgy hiszi, tud mindent: a tudomány valamikor meg fogja fejteni mindazt, amit most még nem értünk. Már csak idő kérdése, és mindent uralni fogunk. Ily módon a tudományosság lett a legfelsőbb kategória. ... Az isteni működésbe vetett hit, az egész vallásos dimenzió fölöslegessé vált, mivel „nem tudományos”. Ugyanakkor épp a tudomány látja meg újra önnön határait, hogy sok tudós azt mondja napjainkban: valahonnan csak erednie kell az egésznek. Ezáltal a vallásos valóság új megértése is kibontakozik. Immár nem mitológiai, archaikus természetű jelenségeként kezelik. (Peter Seewald interjúkötete XVI. Benedek Pápával: A világ világossága, 153. – továbbiakban: VV) „A természettudományok poharából ivott első korty ateistává tesz, a pohár alján azonban Isten vár.” (Werner Heisenberg) (VV 185) Volt egy naiv optimizmus, hogy a tudomány fejlődésével majd fölöslegessé válik a vallás, mert Isten nélkül egy olyan világot alkothatunk meg magunknak, amely élhető, s ahol már nem leszünk a természet erőinek kiszolgáltatva, hanem az ember ura lesz a saját életének, ezért már nem kell Istenre várnia. Sőt a materialisták szerint a vallás csak a nép ópiuma, mely elvon egy jobb világ érdekében tett erőfeszítésektől. Ehhez képest most ehetjük a tudományos gögijébe belefulladt Európa keserű gyümölcsseit, a megnövekedett természeti katasztrófákkal együtt, ami épphogy az ember korlátokat nem ismerő technikai „fejlődésének” köszönhető. A nagy sebességgel élt élet nemcsak túlterhel minket, hanem irányvesztetté is tesz; a nyughatatlan társadalom mellett felnőtt a tanácstalan társadalom is, amely ma hamisnak tartja azt, amit tegnap még igaznak gondolt, holnap pedig azt véli igaznak, amit ma hamisnak lát. A média uralma a tabutörés, az elbutulás és az erkölcsi eltompulás kultúráját fejleszti ki; aztán az elektronikus szórakoztató eszközök, amelyek manipulálhatják, sőt el is pusztíthatják emberi jellemvonásainkat. (VV 151) Nemcsak magunkat, a Földet is elpusztíthatjuk. A tudósok úgy vélik, hogy az előttünk álló évtized döntő fontosságú lesz bolygónk fennmaradása szempontjából. A Szentatya 2010-ben drámai beszédet mondott: „Jövőnk és bolygónk sorsa veszélyben van! Sikerült az embernek, hogy elszabadítsa a halál és a rettenet körforgását, amelyet immár nem tud megszakítani.” (VV 75) A kérdés, hogy „Isten, Jézus Krisztus Istene van-e, és elismerik-e, vagy végleg eltűnik”, ebben a drámai helyzetben a világ sorsát dönti el. (VV 15) **A vallás olyan végső kérdésekre keresi a választ, amiben a tudomány nem illetékes:** pl. honnan ez az egész világ? Mi az értelme az életünknek? Mi vár ránk a halál után? „Minden egyes természettudósnál kézenfekvőnek kell lennie egy bizonyos fokú vallási érzésnek, mert nem gondolhatja, hogy azokat a rendkívül finom összefüggéseket, melyeket felfedez, elsőként ő gondolta. A határtalan világmindenségben egy magasabb rendű értelem nyilatkoztatja ki magát... Sok minden van, amit tudunk, még több, amit nem tudunk, de az biztos, hogy Isten van.” (Albert Einstein). A fenti kérdésre a különböző vallások különböző, olykor egymást kizáró válaszokat adnak, s eljutnak oda, hogy valami istenit, vagy valamilyen Istent feltételeznek a világ legvégső okaként és céljaként. **Az Isten azonban egyféle, egy, ugyanaz és örök.** Nem lehet ilyen is meg olyan is, nem lehet minden vallásnak maradéktalanul igaza. „A kinyilatkoztatásnak két könyve van: a természet és a Szentírás” – írta Bonaventúra. Isten a teremtésen keresztül kimondta önmagát, ez a szava minden kor, bármely vallású emberéhez eljutott. Ezen a téren sok közös, egyaránt felismert igazság és bölcsesség található a nagy világvallásokban. Az Isten azonban személyesebben is szólt hozzánk a prófétákon és a sugalmazott szentírókon keresztül, s fokozatosan tárta fel önmagát. Az ószövetség kezdeteinél még sok mindent csak homályosan ért meg az ószövetség népe, de egyre tisztultabb lesz az isten-képük. Mégis akkora a homály, hogy a Messiás eljövételére van szükség, aki Istennek végső szava hozzánk: „A nép, amely (az Újszövetséghez képest) sötétségben jár, nagy fényességet lát”. (Iz 9,1) Isten a végső időkben már „Fia által szólt hozzánk”. (Zsid 1,1) Kinyilatkoztatás mindaz, amit Jézus tett és tanított.

Vallási relativizmus

 Korunkban megszaporodtak a megváltók! A plakátokról guruk mosolyognak, a kirakatokban a New Age-irodalom sikerkönyvei virítanak. A szellemi kínálat úgy megnőtt, hogy a kaoszban a legtöbben nem ismerik ki magukat. Sokan lemondanak a tájékozódásról, és kijelentik: minden vallás, minden világnézet ugyanazt az istenséget közelíti meg más-más oldalról. Nincs abszolút igazság, minden út jó annak, aki járja. Ugyanezek az emberek viszont nem fognak taláalomra felszállni valamelyik buszra, ha a város egy meghatározott pontjára igyekeznek. Megkérdezik, melyik út vezet oda. Nagyon jól tudják, hogy amennyiben más úton haladnak, nem jutnak célba. Azzal is tisztában vannak, hogy ugyanaz a busz minden utasát egy irányba viszi. Merre menjünk hát? Melyik a jó út? (Erwin W. Lutzer: KRISZTUS ÉS A TÖBBI isten)

Nem mindegy, milyen vallásúak vagyunk? Nemde ugyanazt az Istent imádjuk?

Nagyon nem. Minden vallásnak van egy meghatározott istenképe. A buddhizmusban például Isten nem személyes valóság. Egyes iszlám irányzatok szerint Isten kedvét leli, ha szent háborút viselünk a velünk nem egy hiten lévőkkel. Továbbá van egy alapvető különbség, bár korunk ezt megpróbálja elkenni, ez pedig az, hogy egyik vallásalapító sem állítja magáról azt, hogy ő maga lenne az Isten, Jézust kivéve. A Gellért-hegyen, egy magát kereszténynek gondoló országban előfordulhat az, hogy felállították a vallásalapítók pantheonját. Buddha, Konfuciusz, Jézus és Mohamed a kör kerületén

egyenrangú személyekként bámulnak be a kör közepére. Ha egy muszlim országban sorolta volna be a művész úr Mohamedet másokkal egyenértékűként, akkor már lehet, hogy nem lenne feje. A keresztény őseinket azért vitték a Kolosszeumba kivégzésre, mert nem voltak hajlandók Jézuson kívül mást, például a császárt Istenként imádni. Mit sugall ez az ábrázolás? Azt, hogy Jézus csak egy a vallásalapítók sorában, de nincs abszolút tekintélye. Valójában miről van itt szó? Igazából ennek van egy burkolt üzenete: nincs abszolút tekintély, **nincs végső igazság, amire támaszkodhatunk**, minden relatív és bizonytalan, s ez csak fokozza a posztmodern ember egyébként is patológiába hajló mértékű szorongását és bizonytalanságát. Ha nincs végső igazság, akkor nincs erkölcs sem, amihez egyetemes mérceként igazítsuk életünket. Igazából egymástól elszigetelt emberek, egyedek vannak, akiknek önmagukból kell kitermelniük a vélt igazságot, melyre építhetik életüket, de minden ember maga dönti el, hogy mit tart igazságnak, így aztán lehetetlen lesz az emberek együttélése, megszűnik a „MI”, a közösen osztott meggyőződés. Egy dolgot felejtett el a művész: a vallások az ember Isten-keresései, de a kereszténység az Isten emberkeresése. Jézus nem engedi besorolni magát a vallásalapítók sorába, ezért feszítik keresztre. Egyik nagy vallásalapító sem állította magáról, hogy Ő az Isten: Én és az Atya egy vagyunk. Buddha alázattal elismerte, amit a neve is jelent, hogy ő csak „buddha”=megvilágosodott, de nem mondta magáról, hogy ő maga a világosság. Jézus ezzel szemben igen: „Én vagyok a világ világossága” (Jn 8,12). Jézus nem azt mondja, hogy vannak még rajta kívül fakultatíve választható utak vagy igazságok is, melyek ugyanúgy célba viszik, eljuttatják az üdvösségre az embert, hanem azt mondta: „Én vagyok az út, az igazság és az élet. Rajtam kívül nincs más út az Atyához.” (Jn 14,6)

Korunk jelensége: a vallási svédasztal valódi párbeszéd helyett

 Az egész világ szinte egy nagy faluvá változott. A népek és kultúrák sem nélkülözhetik többé egymást. A világvallások is közismertté váltak. Korunk emberének az elvilágiasodása és az ateizmus veszélye is arra készteti a vallásokat, hogy azt keressék, ami közelebb hozza őket egymáshoz (párbeszéd). A vallást – bármelyikről van szó – nem lehet részekre bontani, az egyes elemeit elfogadni, és a többit kizárni. (Bencsik József: A világvallások és a kereszténység 31-32 – továbbiakban: BJ) Divatossá vált egyfajta „svédasztal”-vallásosság, hogy minden vallásból kiveszem, ami nekem tetszik, s abból szinkretista módon (=összekutyulva) összerakok egy sajátot, ami engem igazol. Sajnos svédasztal-kereszténységről is beszélhetünk, amikor az Egyházban tanító Krisztus tanításából válogatnak, s néhányat zárójelbe tesznek, mint ami rám nem vonatkozik. *A II. Vatikáni Zsinat hangsúlyozza: a keresztényeknek látniuk kell a más vallásokban rejlő értékeket, hiszen ezekben is a Szentlélek működik. A vallási eszméknél és rendszereknél fontosabbak a „vallásos emberek”. A találkozásoknak építő jellegűeknek kell lenniük! Más vallásokban is fölfedezni Krisztus teljességének „megsejtését” vagy az előkészületet Krisztus teljességére. Tanításaik, értékeik Krisztus misztériumában találhatják meg alapjukat és igazolásukat. * Sokféle igazság van jelen a többi vallásban is, és hogy egyszersmind töredékek, fénysugarak vannak bennük a nagy Fényből, és bizonyos szempontból ezek is belső mozgást jelenítenek meg Isten felé. Más vallásoknál is fellelhetők igazságok, azonban olyan igazságok ezek, melyek az IGAZSÁG-ra utalnak. (VV 172) Ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy ezek a vallások mind súlyos hiányosságokat is hordoznak, olykor pedig destruktív/romboló tanításokat, melyek az emberi méltóságot sértik. Egyes pogány kultuszok olykor okkult szertartásokba, babonáságba, vagy embertelenségbe torkollhatnak. *Más vallások tisztelete nem engedi meg, hogy a keresztény ember szemet hunyjon a kérdés előtt: hol az igazság? Ismerniük kell más idegen vallások „korlátait” is: a merev konzervativizmust és fatalizmust, a vak ráhagyatkozást a sorsra. A hinduizmus a kasztok elkülönítettségén, a buddhizmus a világ irreálisán, a konfucianizmus a túlhangsúlyozott etikáján és tradicionalizmusán alapszik. Mindezek ellenére a kereszténységnek megvan a lehetősége a párbeszédre és a találkozásra anélkül, hogy a vallási szinkretizmusba, felszínes összehangolásba kellene esnie, vagy „egyetemes vallást” teremtenie valamilyen úgynevezett „vallási eszperantót”. A különbségek nagyon nagyok. Ezért döntenie, választania kell...! Mit értünk vagy értenek üdvösségen, és milyen módon vezetnek hozzá a vallások? **A Biblián kívül a „szent iratok” az emberiség ősemlekezéseiből, vallási és félig-meddig tudományos tapasztalataiból, esetleg okkult hatásokon alapulnak.** Isten és emberképek kizárólag a profán történelem sodrásában kigyózik, s nem ad választ az ember alapvető kérdéseire. (BJ 34-35) Ahol például az iszlám, monokulturálisan, egyedül uralkodik, ott az igazság felfogása annyira szűkké válhat, hogy az intoleranciához vezet, és emiatt igen nehéz a keresztényekkel. (VV 118) Másrészt különösen fontos a tisztességes kapcsolat az iszlámmal. (II. János Pál: Ecclesia in Europa, 57 – továbbiakban: EiE)*

Nagy történelmi vallások

Hinduizmus: A hinduizmusnak 3 korszaka van. A legősibb a „vedizmus”. Kr. e. V. évezredből ered. Szent tudomány. Második korszak a szertartások és bölcséleti elméletek korszaka, vagyis az igazi „brahmanizmus” (kb. Kr. e. X-VII. sz.). Ebből a korszakból származik a „kasztokra” való felosztás. A harmadik az utolsó korszak, amelynek kezdete az

őskeresztény kor előtt észlelhető. Ezt „hinduizmusnak” hívjuk. **Szigorú kasztrendszer jellemzi. Tanításuk szerint az ember nem egyszer él, hanem többször. Egyik élet kihatással van a másikra az erények illetve a bűnök alapján. Így mindenki a jelen életében bűnhődik múlt életének bűnei miatt. Az élet sorozatos megjelenése a földön egy tökéletesedésre vezető állandó folyamat, és ennek alapján a brahmanizmus az embereket különböző osztályokra, kasztokra osztja, a tökéletességben elért fokozatok alapján.** A hindu mindenekelőtt meg van győződve arról, hogy létezik egy könyörtelen törvény, amely a látható dolgok felett uralkodik, a legnagyobbaktól a legparányibbig. Eszerint minden okból okozat származik, amely a jövőendő eseményének mintájává válik. Ez a karma. (BJ 41) Leegyszerűsítve, ha jól értem: aki magasabb kasztban él, az a tökéletesség magasabb fokát érte el előző életeiben, az alacsonyabb kasztból felemelkedni pedig csak egy következő életben lehet, s pont azáltal, hogy most elfogadva kasztban belüli helyzetemet, tökéletesebben élem meg azt. Ami kétségbeejtő, hogy mindig vissza is lehet esni az alacsonyabb „szintekre”. A karmának ez a könyörtelen törvénye tehát vég nélkül tart. Ez nem túl sok reményre ad okot a feltámadás örömhírével összehasonlítva, sőt, még a tisztító tűz tana is biztatóbb jövőképet fest elénk. A mennyországból már nem lehet kiesni, s a tisztító tűzből is már csak előre, a megtisztulás felé van lehetőség haladni, a személyes Isten irgalmából, még ha kínok árán is, viselve bűneink következményeit.

Buddhizmus: Alapítója egy indiai herceg (Kr.e. VI. század), aki a remeteségben átélt élménye után a Buddha (=megvilágosodott) nevet vette fel. A buddhizmus is a lélekvándorlás híve. A Kr. u. I. sz.-ban bontakozott ki a korábbi Hinajana (Kisszekér) tannal szemben, illetve amellel a Mahajana (Nagyszekér). Ez tette vallásos jellegűvé a buddhizmust. A mahajana buddhizmus szerint (bár több istenséget tisztel) Buddha maga az Abszolútum, a végtelen szeretet, minden teremtmény üdvözítője, és minden ember magában hordja a lehetőséget, hogy birtokolja Buddha természetét. Aszkézisük útja a felebaráti szeretet: „megvilágosodott” az, aki úgy szolgálja embertársait, hogy meglátja Buddhát mindenkiben, és mindenkit Buddhában lát. A zen-Buddhizmus főleg Japánban népszerű, ez egyfajta önnevelés, illetve koncentrációs módszer. (Tomka Ferenc, Találkozás a kereszténységgel, 17) A számos buddhista iskola különbözik a Nirvána mibenlétének megfogalmazásában. Egyesek abszolút semminek, mások az igazi béke állapotának tartják. A lelkeknek, mielőtt a Nirvánába jutnának, sok életet kell átélniük, különböző emberi és állati testekben. A szenvedés a sértésekből, rosszindulatból fakad. „Ha valaki megsért, nemes szeretetem védelmével ajándékozom meg. Minél több rosszat kapok tőle, annál több jóval halmozom el, s a jóság illata mindig felém jön, a rossz káros bűze pedig feléje.” (Buddha) Sok tanítás található a különböző nagy vallásokban, melyek hasonlítanak Jézus tanítására, de ezek a részgazságok nem állnak össze egy egésszé, s ezek a vallások sok belső ellentmondást tartalmaznak.

Az iszlám (= alárendeltség Istennek): 571-ben született a vallásalapító Mohamed. Mohamed igazi, vallási vezetővé válik, harcol is az új hitért. (BJ 62-65) Tanítása elemeit részben korábbi vallásokból, a zsidóságból és a kereszténységből is gyűjtötte. „Egy az Isten, Allah, és Mohamed az ő prófétája.” Az emberek földi sorsát egyedül Allah határozza meg. Akit ő kiválaszt, az eléri az örök boldogságot, ami a földi örömek bőségében áll. A pokol viszont a szenvedés és a kínok helye. Az iszlám vallásos követelményei: Korán ismerete, napi 5x imádkozás Mekka felé fordulva, (a mohamedán) szegények segítése, a Ramadan hónapban napkeltétől napnyugtáig böjt, egy életben legalább egyszer zarándoklat Mekkába és a szent háború terjesztése az iszlám érdekében. Az iszlám tanai egyszerűek és sokban megfelelnek az ösztönöknek (pl. a nem hozzánk tartozók kiirtása, a mennyei érzéki gyönyörök ígérete, stb.) Bizonyára ez is oka annak, hogy az általuk meghódított, többnyire egyszerű népek könnyen magukévá tették. Követőinek száma 1,2 milliárd körül mozog. A kereszténység után a második legnagyobb vallás a világon. Értékei: az egyistenhithez, az imádsághoz és a vallási előírásokhoz való hűség, szent könyvük tisztelete, valamint az iszlám testvériség megélése. A testvériség azonban csak valláson belüli, míg az iszlámot nem követőket ellenségnek tartják. S noha Ábrahámot, Mózeszt és Jézust, mint Mohamed előfutárait tisztelik, és tisztelik Máriát is, a Korán a keresztényeket is a hitetlenek közé sorolja. A IX-X. sz.-ban alakult ki egy sajátos mohamedán misztika, amelynek lényege az Allah iránti szeretet és önátadás (míg a Koránban az engedelmességen volt a hangsúly). E szemlélet követői a meggyőző élet példáját tartják a hitterjesztés eszközének, nem pedig a kardot. A Koránhoz szigorúan ragaszkodó síiták elutasítják ezt az irányzatot (Tomka, 18). Tunéziában a kormányfő két alkalommal is módosított az iszlám törvényén: 1956-ban modernizálta az iszlám nők helyzetét, 1960-ban pedig könnyített a Ramadan böjten. Nem minden állam haladt ezen az úton. (BJ 62-65) Az ember saját cselekedeteinek tulajdonosa, de nem teremtője, szerzője, mert Isten mindent előre látott. Ez egyfajta fátum-hit veszélyét hordozhatja magában. Könnyen rá lehet fogni mindenre: „Allah így akarta”, ahelyett, hogy szabad akaratunkból változtatnánk rajta. Az iszlámban az állam és a vallás nem választható szét. A kalifa egy időben vallási és politikai uralkodó. A házasság adás-vételi szerződés. Megengedett a többnejűség és a válás. A rabszolgaságot nem törölték el, de megtiltották, hogy mohamedánt rabszolgává tegyenek. Az iszlám vallás elhagyása halállal büntetendő cselekedet. Mohamed nem írt semmit, tanítványai voltak azok, akik a próféta mondásait, kijelentéseit és Istentől kapott kinyilatkoztatásait feljegyezték, így született meg a Korán. (BJ 65)

Jézus Krisztus és a vallásalapítók összehasonlítása

Ki tudna mondani még egy olyan személyt, akinek születése előtt csaknem 1000 évvel pontosan megjövendölték, hogy szüztől fog születni, Betlehemben, s hogy milyen csodákat fog tenni, hogyan fog meghalni és még sorolhatnám. **Jézus Krisztus személyében teljesedett be mindaz a jövendölés, amire az emberiség évezredek óta várt. Mikeás próféta már Kr. e. 700 évvel pontosan megjövendölte Jézus születési helyét. Jézus személye, a Fiú Isten öröktől fogva létezett, már akkor is, mielőtt a földre jött volna. Ez nem mondható el semmilyen vallásalapítóról. Véletlen-e, hogy Jézus pont Betlehemben született, vagy az, hogy számárcsikón vonult be Jeruzsálembe, ahogy azt is megjövendölték róla? Jézus saját jövendölései, „próféciai” is beteljesedtek: pl. Jeruzsálem pusztulása (Lk 21,5-24) 70-ben. A kereszténység isteni eredete az, amely minden más vallástól megkülönbözteti. A kereszténység az egyetemes emberiséghez szól. Minden ember egyenlőségét hirdette már akkor, amikor még az általános társadalmi felfogás gyökeresen más volt. Egyetlen vallásalapító megjelenését sem előzte meg semmilyen prófécia. Megjövendölték, hogy a Megváltó Isten létrendjéből fog közénk érkezni, és isteni természettel bír. Buddha, Mohamed, Kong-fu-**

ce, Lao-ce, stb... mind csak emberek voltak, és annak is tartották magukat. Jézus mondja: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.” (Jn 8,58), mert „Isten Fiának vallotta magát”, azért ítélték őt halálra (Jn 11,36). Semelyik vallásalapító nem jelentette ki magáról, hogy ő Isten, vagy annak a fia. A vallásalapítók esendő bűnös emberek voltak. Jézus viszont szent és büntelen életet élt. A vallásalapítók böjttel, aszketikus élettel küzdöttek a megtisztulásért. **Buddha még a „megvilágosulása” után is jó darabig kicsapongó szexuális életet élt, amiért követői meg is rótták.** Jézus nem tett különbséget ember és ember között. A vallásalapítók ezzel szemben nagy különbséget tettek, hogy a környezetük figyeljen rájuk. Pl. Mohamed látványos, teátrális menekülése Mekkából. Jézus olyan kijelentéseket tett önmagáról, amit senki más nem tett volna. Pl. „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” (Jn 14,6); vagy „Én veletek vagyok minden nap a világ végéig.” (Mt 28,20) Ezeket a szavakat csak Isten jelentheti ki magáról. Jézus tanításában az Isten határozza meg, hogy hogyan kell Őt tisztelnünk és szeretnünk. A vallásalapítóknál ez pont fordítva van, mert itt az ember dönti el, hogy milyen tiszteletet adjon az Istennek. Ez az alapállás hibás, hiszen az emberi viszonylatban is úgy van, hogy nem a szolgák döntenek el, hogy hogyan kell urukat tisztelni. Buddha azt tanítja, hogy minden szenvedés, fájdalom gyökere a vágy. Le kell tehát rombolni a vágyat, és akkor eljutunk a Nirvánába. Ha a vágyat leromboljuk, akkor a személyiséget semmisítem meg. Így eljutok az „immunis” állapotba, ahol szó szerint minden mindegy! Ebben az állapotban valóban nem fáj semmi: „Győztem a szenvedés felett egy megalázó béke – az emberi természet feladása – árán!” **Mohamed szemében a nő csak „szükséges rossz”, akít Allah szolgálni teremtett.** A hindu tanban az újra megtestesülésbe (reinkarnáció) vetett hit alaptalan. Senki nem emlékszik vissza előző életére, mivel egyedül Isten Fiának volt emberi létét megelőzően is élete. Nekünk nem volt korábban több életünk. Jézus Krisztusnak, az élő Isten Fiának is csak egy élete volt, van és lesz. Lázárnak nem két élete volt, hanem csak a régit folytatta. A bűn következménye, hogy egyszer minden ember meghal. Meghalt Buddha, Mohamed, Lao-ce, Kong-fu-ce, stb. és meghalt Jézus is. Ő azonban **feltámadt a halálból** és örökké él. Ő az élet és a halál ura, semmi sem bizonyítja jobban. A sóvárgó emberi szívek maradéktalan boldogság és béke után vágyódnak. Olyan vallásalapító – Jézuson kívül – nem született a földre, aki ezt a vágyat be tudná tölteni. Jézus a római százados szolgáját távolból gyógyította meg. Ilyen képességekkel semmilyen vallásalapító nem rendelkezett. A gyógyulásokat sohasem a maga erejének, hanem a Mennyei Atyja hatalmának tudta be – ellentétben más vallásalapítókkal. A csoda – a keresztény ember számára – a tudomány mai eszközeivel nem magyarázható, s mindig Isten szeretetét, hatalmát, s közvetlen jelenlétét jelzi. A jógik, amit saját testükkel művelnek (pl. föld fölé emelkedés), nem más, mint egy vallási indítatásból véghezvitt fegyelemgyakorlat. Ezt kihasználva, népszerűségüket, bűvkörüket igyekeznek minél jobban növelni. Ezzel nem hogy túlszárnyalnák Krisztust, hanem éppen ellenkezőleg, még hasonlítani sem tudnak rá, hiszen Jézus csodáival az embereken akart segíteni. Némelykor egyenesen megtiltotta tanítványainak, hogy nyilvánosan beszéljenek isteni megnyilvánulásairól. Istent a vallásalapítók (nagy része) egy öröktől fogva uralkodó, könyörtelen, szívtelen hatalomnak és erőnek képzelték el, s nemegyszer személytelen erőnek vélték. **Mohamed azt mondja, hogy az emberi szabad cselekedeteket – így a rosszat is – Isten előre eldönti, elrendeli.** Bele kell törödnünk végzetünkbe, mert Allah így rendelkezett. Már születésem előtt Isten eldöntötte, hogy halálom után hová kell kerülnöm. Az ilyen szempontok szerinti vallási gondolkodás megszünteti az emberi szabadságot. Istent érzés nélküli, büntető mechanizmusnak vagy jogi intézménynek elgondolni súlyos hiba. Hiba azért is, mert egy ilyen Istent nem lehet szeretni, csak félni Tőle. Csak meghatározója, parancsolója az emberi életnek, de semmi esetre sem része annak. (BJ 65-78) Ázsia misztikus vallásai (részben a hinduizmus és a buddhizmus), amelyek lemondanak a dogmatikáról, és vallási szervezetük is jelentéktelen, jobban vonzzák a „felvilágosult” embert, mint a hitigazságokkal pontosan meghatározott, világos szervezeti formában megjelenő kereszténység. Hogy Istent közvetlenül nem ismerhetjük meg, hogy minden kijelentés, ábrázolás csak szimbólum lehet: ez a modern ember alapvető „bizonyosságaihoz” tartozik, és ezt a Végtelen előtti alázat jelének tartja (Ratzinger: Bevezetés a keresztény hit világába, 16 – továbbiakban BKH). A kereszténységgel kapcsolatban feltámad a kétség, hogy Isten egyáltalán ennyire közelünkbe jöhet-e, le tud-e ilyen mélyen hajolni hozzánk. Alázatnak látszik, hogy ezt nem kívánjuk. Romano Guardini figyelmeztet bennünket, hogy nagyobb alázat elfogadni azt, hogy Isten megteheti azt is, ami bennünket felülmúl, és az előtt hajlunk meg, amit ő tett, nem pedig azelőtt, amit mi találtunk ki róla. (BKH 24) **Isten olyan közel jött hozzánk, hogy megölelhettük,** s ezáltal – úgy tűnik – már nem is az értünk való Isten. Ha az ázsiai népek vallási életével hasonlítjuk össze magunkat: vajon nem lenne-e a helyzetünk egyszerűbb, ha továbbra is a rejtett Örökkévalóban hinnénk, Őreá bízánk magunkat elmélkedve és vágyakozva? Úgy tűnik, jobb lett volna, ha Isten meghagyta volna azt a végtelen távolságot, amely elválaszt bennünket tőle. Nem lenne valóban egyszerűbb, ha eltávolodva mindattól, ami ennek a világnak része, nyugodtan elmerülhetnénk annak szemlélésében, aki örökké felfoghatatlan marad? (BKH 45-46) És természetesen mivel felfoghatatlan, ezért nem is igazán kötelez semmire. Jézus túl konkrét a mai ember számára? De hát nem ő igényelte Isten közelségét? Dehogynem, csak nem gondolt arra, hogy a

közelségnek ára van: önmagam odaajándékozását kívánja az értem emberré lett Istennek. ☞ *Buddha máshoz küldte az embereket. Aki megtalálta az utat, elfelejtheti Buddhát. Jézus esetében azonban éppen a személye, ő maga áll a középpontban: amikor kijelenti, hogy „Én vagyok az út”. Ez pedig abban áll, hogy az ember az ő nyomába lép: „Én vagyok az Út, az Igazság és az Élet”. (Jn 14,6) Az üzenet lényege nem a tan, hanem az Ő személye. A buddhizmusban lényegi változáson esik át Isten fogalma. Másodrangúvá lesz a kérdés, hogy Isten személy-e. Ahol Isten teljesen személytelen, mint a buddhizmusban, ahol ő tiszta Semmi azzal szemben, amit mi valóságnak tartunk, ott ő semmiféle pozitív kapcsolatba nem kerülhet ezzel a világgal. A feladat megmarad, hogy szüntessük meg a szenvedés forrásait, de a világ átalakítása szóba sem kerülhet. Nincs szó a közösség iránti felelősség vállalásáról sem (BKH 17-20). – Hinduizmus: itt a lényeg az azonosság-megtapasztalás: létem mélyén egy vagyok az egyetemes valóság rejtett alapjával – az Upanisádok megnevezésében ez a nevezetes tat tvam aszi. Az részesül megváltásban, aki megszabadul individualitásától, személyes mivoltától, legyőzi a személyi létben gyökerező különbséget az egyetemes létől. Ahol nem ismerik a személyek egyediségét, ott nem lehet azt sem megindokolni, miért van érinthetetlen méltósága az egyes személyeknek. Az elindult reformmozgalomnak (pl. a kasztrendszer törvényeinek, az özvegyek elegetésének megszüntetése) kifejezetten szüksége volt arra, hogy az említett alapvető létfilozófiától búcsút vegyenek. Elkezdődött tehát az „elmélet” javítása. (BKH 16-20) A világ nem csupán maya látszat, amelyen végül is túl kell jutnunk. Nem csupán a szenvedés szünet nélkül forgó kereke, amelyből meg kell kísérelni a kiszabadulást. A világnak pozitív értéke van. (BKH 22) Az ember csak akkor juthat el a megtisztulásra és a nirvánába, ha saját kasztjában helyesen él. Ez azt jelentette, hogy az a jó vallásos ember, aki elfogadja saját kasztbeli sorsát, amit a karma végzetes törvénye kiszabott rá, s nem próbál meg abból kilépni, vagy nyomorán változtatni. Mahatma Gandhi és Teréz Anya voltak a kaszt nélküliek, azaz a kitaszítottak nagy védnökei Indiában. ☞ PÉLDA: Néhány éve egy 70 éves özvegyasszony férje halotti máglyájára vette magát Indiában. Az önként vállalt tűzhalálnak évezredes hagyománya van, ám régóta törvény tiltja gyakorlását. Az özvegyasszony fiai tudtak anyjuk szándékáról, mégsem tettek semmit, hogy annak útját állják. Indiában a 20. században még szokás volt az özvegyek elegetése, amit azok gyakran nem önszántukból választottak. 1987-től pedig megszigorították az erre vonatkozó törvényeket. Azóta csak ritkán történik ilyesmi, de az emberek többsége még mindig elismeréssel adózik az öngyilkos özvegyeknek, és nem is próbálják őket szándékuktól eltéríteni. Isten az élet egyedüli Ura. Senkinek, semmilyen esetben nincs joga kioltani a saját vagy a másik ember életét.*

Ki mondja meg, hogy milyen az Isten?

Jézus a világtörténelemben egyedülálló igénnyel lépett fel, amikor azt állította magáról: „Aki engem lát, látja az Atyát”. (Jn 14,9) **Jézus Krisztus a kinyilatkoztatást és önmagát a Péterrel egységben lévő Egyházra bízta**, s az Egyház a legnagyobb gonddal őrizte ezt meg életében, az Újszövetségi Szentírásban és a Szentagyományban (azaz az apostoli tradícióban), mert a Szentagyományban őrizte meg az Írás egyedül hiteles értelmezését. Ezért, aki az Egyház tanításától eltérően magyarázza a Szentírást, az tévesen magyarázza (pl. a szekták), mert nem veszik figyelembe a Szentagyományt, Jézus kinyilatkoztatásának le nem írt részét, ami az Egyház életében évezredek át hitelesen továbbadódott megélt valósággént, egy másik része pedig hiteles szentírás-magyarázatként. **Kinyilatkoztatás = Szentírás + Szentagyomány.** Jézus nem egy könyvre bízta rá üzenetét és jelenlétét, hanem a vele egységben lévő apostoli közösségre, s nem azt mondta, hogy „adok nektek egy könyvet, abban minden benne lesz”, hanem „maradatok bennem” és az „én ígéim tibennetek” (Jn 16, 4;7), s „a Szentlélek elvezet titeket a teljes igazságra”. (Jn 16,2) Ezért téves a reformáció jelszava: Sola Scriptura = egyedül az írás elegendő az üdvösséghez, mert Jézus ilyet nem mondott, hogy „lesz egy könyv, ami mindent képes továbbadni, amit rátok bízam”. Isten Igéje ugyanis nem zárható bele egy könyvbe. Azt viszont megígérte, hogy a Szentlélek segítségével olyan hűségesen tudja megőrizni az Egyház mindazt, amit rábízott, hogy tévedhetetlenül adja tovább a hitletéteményt: „Ég és Föld elmúlnak, de az én ígéim nem múlnak el soha” (Mt 24,35), s „aki titeket hallgat, engem hallgat, aki titeket megvet, engem vet meg”. (Lk 10,16) A Katolikus Egyház (minthogy korábban másmilyen nem is volt) a Szentlélek vezetésére Jézus szavainak egy részét leírta a Szentírásban, Jézus tetteit megőrizte pl. gesztusokban (ld. Szentmise mozdulatai, a kenyér), s üzenetének üdvösséghez szükséges lényegét őrizte még a Szentagyományban. **Az igazság garanciája tehát nem az, hogy valaki a Szentírásból idéz-e, hanem az, hogy benne áll-e az apostoli folytonosságban, s az apostoli tradíció, vagyis a Szent hagyomány szerint magyarázza-e a Bibliát.** Hiszen a feltámadás után 21 évig egyetlen Újszövetségi Szentírási könyv sem volt leírva, mégis az apostoli tradíció közvetítette mindazt, amit üdvösségünkhöz szükséges tudni arról, amit Jézus mondott vagy tanított. Az Újszövetségi Szentírás tulajdonképpen nem is más, mint az apostoli tradíció leglényegesebb részének egy korai írásos lecsapódása, melyet a Szentlélek sugalmazására leírtak az apostolok vagy apostol-tanítványok, s ami a hitünk zsinórmércéjének számít. Mivel a kinyilatkoztatástól függ az üdvösségünk, Jézus a Péterrel, s a mindenkori Péter-utóddal egységben és apostoli folytonosságban lévő Egyházat (Katolikus Egyház) képessé tette arra, hogy a hit és erkölcs dolgában tévedhetetlenül adja tovább Tanítóhivatalával, a Szentírásban, a Szentagyományban és életében mindazt, amit alapítója szükségesnek tart az üdvösségünk szempontjából.

A keresztény újdonság: vallás = az ember istenkeresése; kereszténység = Isten emberkeresése A kereszténység a többi vallással szemben valami „újat” hordoz magában. Nem csak a földi otthonáért, munkája eredményességéért él az ember. Őt Isten önmagának teremtette. Isten a maga végtelenségével meghaladja a

véges teremtmény számára elérhető. *A kereszténység újdonsága: nem az ember keresi Istent, hanem Isten az, aki kinyilatkoztatta magát az embernek, végül a legteljesebb módon Jézus Krisztus által. A kereszténység újdonsága és azonossága az emberré lett Isten. Benne a távoli Isten közelivé vált. Jézus Krisztus nem csak példakép. Az ember nem üdvözülhet saját erejéből, a vallás önmagában nem üdvözíti az embert. A személyes Isten megtapasztalása, s a hozzá való igazodás üdvözítheti az embert. A kereszténység ezért nem pusztán erkölcsi tökéletességre vezető út, hanem hit az emberré lett Istenben: „önátadás” személyének, elszakíthatatlan „hozzákötődés”. Eleven, tényleges kapcsolat Jézus Krisztussal. A kereszténységben minden más csak másodlagos, s csak ezzel összefüggésben van jelentősége. Maguk, a keresztények nem ismerik eléggé a saját vallásuk lényegét. (BJ 25-32)*

Mi a kereszténység sajátja?

 *A hinduizmus nem az egészre figyel, hanem a maga megmentésére törekvő egyénre, azáltal, hogy kimenekül a világból, a végtet örök kerekéből, ezért senki mást nem képes a maga számára jelentősnek tartani, akit üdvösségéhez fontosnak gondolna. A keresztények ima-tartása (pl. a pap kitárt karja a Szentmisében) az imádás és a testvériség egységének szimbóluma: **az emberek iránti szolgálat és Isten dicsőítése nem választható el egymástól.** (BKH 221-225) Buddha olyan testtartásban hal meg, hogy szinte meditatív visszahúzódik önmaga központjába, hogy minél inkább kímélje magát a szenvedéstől, Jézus, az Isten Fia pedig úgy, hogy a kereszten kitarja karjait, s engedi, hogy megsebezzen. Buddha tanítása négy fő igazságot foglal magába: 1. A földön minden csak szenvedés, múlandó. 2. **A szenvedés oka a vágy – az élet, a hatalom, az élvezetek után** 3. A szenvedéstől való szabadulás útja az önzés, az életszomj, a vágy kioltása. Így jut el az ember a nirvánába, vagyis a teljes közömbösség, megelégedettség és érzéketlenség nyugalmába. 4. Az életszomj kioltásának, vagyis a szenvedés megszüntetésének nyolc útja van: a helyes hit, a helyes gondolkodás, a beszéd, a cselekvés, az élet, a törekvés, a vizsgálódás, a szemlélődés. A buddhizmus is a lélek-vándorlás híve (Tomka, 18.). **Jézus nem akarja kioltani a vágyat, sőt, azt szeretné, ha az egekig csapna fel:** „Azért jöttem, hogy tüzet hozzak a Földre. Mi mást akarnék, mint hogy lángra lobbanjon”. (Lk 12,49) A halvérű, lángolni nem tudó keresztény igazából nem is keresztény. Szomorú egy szent az, aki szomorú. Jézus teljes szenvedélyünket az Atyára akarja irányítani: „Szeresd Uradat, Istenedet teljes szívedből” (Lk 10,27), s azt akarja, hogy ennek a szeretetnek a szenvedélyétől hajtva odaforduljunk a testvérhez: „szeresd felebarátodat, mint önmagadat.” (Mt 19,19; 22,39; Mk 12,31; Lk 10,27) A szentekben látjuk, milyen szenvedélyesen szerettek Istent és embert. A keresztény felebaráti szeretet nem húzódhat vissza közömbös védettségébe. **A Krisztus-tanítvány hagyja magát megsebezni, célja nem a szenvedések megszüntetése, hanem a közelség, a szeretet.** Ahhoz az Istenhez hasonlóan vállalja a szeretet kockázatát, aki olyan közel jött, hogy megölhettük őt. Assisi Szent Ferencben látjuk, hogy a keresztvíz lecsorgott lába kis ujjáig, zsigerei, őstönei is telítődtek Isten iránti szenvedéllyel. Ennek útja viszont a kereszttel, hogy keresztre feszítem testemet minden szenvedélyével együtt, mely a teremtményeknél letapadna, és nem csapna fel egészen az égig, s ahelyett, hogy menekülnék a szenvedéstől, szeretetből magamra vállalom azt, amit elkerülni nem lehet, vagy ami által életet adhatok a testvérnek, mint egy anya, aki fájdalommal szüli gyermekét: „aki követni akar, vegye fel keresztyét minden nap.” (Lk 9,23) Jézus az Egészhez fordul oda, s meghívja övét a keresztkövetésre, hogy „keresztülhúzza” saját Én-jét, kövesse a Keresztre feszítettet, és másokért éljen. A keresztény istentisztelet „Értetek” Exodusán mindnyájan az önmagunkból való kivonulásra kaptunk meghívást. (BKH 221-225.) **Buddha azt mondja, hogy a szeretet illúzió, amit ugyanúgy meg kell semmisíteni, mint a gyűlöletet, mert a szeretet – éppúgy, mint a gyűlölet –, a különbözőség, a másik illúzióját tartja fenn. Ő pedig az egybeolvadásra törekszik.***

A keresztény misztika egyedülállósága:

 Óriási igény lenne a keresztény spiritualitás, misztika újrafelfedezésére. Az emberek máshol keresnek. **Katolikusok is gyakrabban vesznek részt jógán, zen-buddhista meditáción, mint Szentségimádáson, Szent Ignáci Lelkigyakorlaton.** Nem lehet egyenlőségjelet tenni. A keresztény misztika nem a mi mozgásunk Isten felé, hanem Isten mozgása mifelénk. A nem-keresztény spiritualitásban az ember akar eljutni Istenhez. Nem kell semmilyen technika a keresztény spiritualitásban. A pogány misztika az ember és a világ által megtervezett, épített út az Isten felé, ezért ellentétes a megtestesüléssel. Ezt az utat viszont maga Isten építette ki, ez az út maga Jézus Krisztus. **A nem-keresztények soha nem lehetnek biztosak abban, hogy magával Istennel vagy az istenivel találkoznak. A cél maga az út, maga az utazás. Jézus soha nem cél nélküli út, mert mindig az Atyához akar vinni. A nem keresztény spiritualitásban ez az utazás sokba került: test-ellenesség, életidegenség. Föl szeretne emelkedni, hogy kiszállhasson, hogy levetközhessen a végességet. Ebben a test-ellenességben hasonlít a mai ezotéria és a gnózis. Az igazi keresztény spiritualitás lényege Máriás: semmi nem csinálható benne – nem így a nem-keresztény spiritualitás. Csinálhatóság, megtanulhatóság, jó pénzen megvehető a vallási érzés. Ezzel szemben a kegyelem teljesen ingyen van. Krisztus az emberek minden állapotát ismeri: az elhagyatottságot, a vigasztalanságot és a kétségbeesést is, ezért mindezek az állapotok igazi formái az Istennel való találkozásnak. A keleti spiritualitás pont ezektől menekül: az elhagyatottságtól, a vigasztalanságtól, a szenvedéstől, mi pedig azt mondjuk, hogy ebben is találkozni lehet az élő Istennel. Minden olyan meditáció, spiritualitás, ami nem Krisztusból indul ki, céljának egy bizonyos fajta vallási élvezet tekint. Az igazi keresztény spiritualitás soha sem a saját lelki szükségleteinek a kielégítése. Minden igazi keresztény kontempláció a cselekvésben teljesedik ki. A hiteles misztikus Krisztusba szerelmes. A hamis misztikus a saját látomásaiba szerelmes, egyre nagyobbak tartják, s gyakran önmagát is annak tartja. A keresztény spiritualitás akkor válik hitelessé, ha eljut a gyümölcse azokhoz, akik sebeztek, szegények, megtörték, peremre szorultak. Korunkban, amikor mindenfelől vallásos tapasztalatokat**

*barkácsolnak össze és különféle vallásos megtapasztalásokat árulnak a lelkiségre éhező embereknek, nekünk újra fel kell fedeznünk a keresztény misztikát, mert létezik, és óriási kincs. Azon belül a szemlélődést és az eukarisztikus életet is fel kell fedeznünk, és azt is világosan kell látnunk, hogy téves megközelítés az a részünkről, hogy ez csak a misztikusoknak és a szenteknek a dolga. Nemcsak a misztikusoknak és a szenteknek adatott meg, hogy betöltse őket Isten saját magával és a szeretetével. Annyira szeret téged, hogy bármikor képes megtenni ezt érted. Az a józan misztika hiányzik, ami egyszerűen a betöltöttség tapasztalata. (Varga László 2012-es Országos Lelkipásztori napokon elhangzott előadása alapján) **A keresztény közösségeknek az imádság hiteles iskoláivá kell válniuk** – mondta II. János Pál Pápa (Novo Millennio Ineunte). **II. János Pál Pápa buzdítja Európát: Isten Európában élő Egyháza, imádkozó közösségnek kell lenned...** így föl tudod majd ajánlani az európaiaknak a Vele való találkozást és az igazi reményt, mely egyedül képes teljesen kielégíteni a – mai Európában föléledt vallásos érdeklődés különböző formáiban rejlő – vágyat Isten után. (EiE 66.) A mai társadalomban, mely **gyakran elzárkózik a transzcendens valóság elől, belefullad a fogyasztói magatartásba** és gyakran válik a bálványimádás régi és új formáinak martalékvá, **ugyanakkor szomjazik valami, a közvetlenül tapasztalható valóságon túli dologra**, az európai Egyház előtt álló feladat súlyos, mindazonáltal fölemelő. E feladat részletei: **újra föl kell fedezni a „misztérium” iránti érzéket**; meg kell újítani a liturgikus ünnepléseket, hogy beszédesebb jelei legyenek az Úr Krisztus jelenlétének; **új lehetőségeket kell biztosítani a csendnek, az imádságnak és a szemlélődésnek**; **vissza kell térni a szentségekhez, főként az Eukarisztiahoz és a gyónáshoz**, mint a szabadság és az új remény forrásaihoz. (EiE 69)*

Üdvözülhet egy nem keresztény?

† Jennifer Fulwiler tanúságtétele: Hitetlenként egyes hívő ismerőseimmel beszélgetve sohasem értettem azt az elképzelést, hogy akik önhibájukon kívül nem hallottak Jézusról, örökre elkárhoznak, vagy **akik őszintén keresik Istent, de „nem jól” imádják, nem juthatnak a mennyországba. Nem érttem, hogyan hihetik az emberek ezt is és ugyanakkor azt is, hogy Isten jóságos és szeretet – hiszen ha ártatlanokat büntet, akkor szeretetlen. Igazságosnak és logikusnak találtam a választ, amelyre a Katolikus Katekizmusban bukkantam: „Akik ugyanis Krisztus evangéliumát és az ő Egyházát önhibájukon kívül nem ismerik, de őszinte szívvel keresik Istent, és a kegyelem hatására teljesítik a lelkiismeretük szavában fölismeret akaratát, elnyerhetik az örök üdvösséget.” (Katolikus Egyház Katekizmusa 847 – továbbiakban: KEK) Az Európára egyre inkább jellemző etikai és vallási pluralizmus közepette meg kell vallanunk tehát, és újra el kell mondanunk, hogy **Krisztus az egyetlen közvetítő Isten és az emberek között, és Ő a világ egyetlen Üdvözítője.** (EiE 20) Ha valljuk az Egyház ősi hitét, hogy: extra ecclesiam nulla salus – **az Egyházon kívül nincs üdvösség**, akkor hogyan üdvözülhetnek a nem keresztények? Erre ad választ a Zsinat tanítása: **„Elnyerhetik az örök üdvösséget mindazok, akik önhibájukon kívül nem ismerik Krisztus Evangéliumát és Egyházát, de őszinte szívvel keresik Istent, és a kegyelem hatása alatt arra törekcszenek, hogy teljesítsék akaratát, amelyet lelkiismeretük szavában ismertek fel”** (II. Vatikáni Zinat: Lumen Gentium, 16 – továbbiakban: LG). Akár tudják, akár nem, ha üdvözülnek, akkor egyedül Jézus Krisztus által üdvözülnek, s azért, mert az Egyház, Krisztus menyasszonya minden ember üdvösségéért felajánlja Jézus áldozatát értük is a Szentmisében. Ha pl. egy buddhista, aki önhibáján kívül nem jutott el Krisztus ismeretére és a belé vetett hitre, ha üdvözül, akkor csakis azért üdvözül, mert Jézus Krisztus érte is meghalt és feltámadt. Reményünk, hogy legkésőbb halála pillanatában lehetősége lesz 'igen'-t mondani arra a Krisztusra, akiben személyessé és láthatóvá válik számára is a világ végső alapja és fenntartója, mert Benne, általa és Érte teremtetett minden, és „Benne áll fönn minden” (Kol 1,18), és a világot ez a Krisztusban kifejeződő szentháromságos szeretet tartja fenn. Amikor ez a buddhista az általa felismert igazsághoz hűséges maradt, és önmagát legyőzve a szeretetet választotta, akkor akár tudta, akár nem, arra irányult az élete, aki az Igazság, és aki most személyként nyilvánul ki előtte: „Én vagyok az út, az igazság és az élet.” (Jn 14,6) Egy buddhistának ezeket a tetteit az evangéliumra való előkészületként tekinti az Egyház, és ezek a tettek sem valósulnának meg Isten külön kegyelmi ajándéka nélkül. A Vallásszabadságról szóló zsinati dokumentumban (Dignitatis Humanae) azt olvassuk: „Kijelenti a Zsinat, hogy Isten maga ismertette meg az emberiséggel azt az utat, amelyen neki szolgálva, Krisztusban üdvözülhet, és elérheti a boldogságot. Hitünk tárgya, hogy ez **az egyedül igaz vallás a katolikus és apostoli Egyházban áll fenn, és hogy ezt az Egyházat bízta meg az Úr Jézus: vigye el az igaz vallást minden emberhez.** Az apostol ugyanis ezt mondta: „Menjetez tehát, tegyétek tanítványommá mind a népeket. Kereszteljétek meg őket az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevére, és tanítsátok meg őket mindannak a megtartására, amit parancsoltam nektek.” (Mt 28,19-20) Nincs helye annak, hogy az Egyház kizárólagos missziós küldetését hangsúlyozva ne vegye figyelembe az emberi szabadságot. Nem lehet elfogadni a vallások vegyülésének az elvét sem, hiszen azok tanaikban jórészt összeegyeztethetetlenek, az igazság csak egyféle lehet. Isten sem lehet egyszerre ilyen is és olyan is. Korunk az összes vallás egy szintre hozását hangoztatja. **Az Egyház nem kényszeríti másokra hitét. A kereszténységnek a különböző világvallások között katalizátori feladata is lehet: kristályosítja, felszínre emeli az azokban rejlő vallási, erkölcsi, elmékedési és esztétikai értékeket. A párbeszéd nem öli meg az Egyház missziós szellemét, de nem is helyettesíti** (Nemeshegyi Péter in Távlatok/44, 1999.). A Katolikus Egyház küldetése, hogy az egyetemes testvériséget jelként megélje, a kultúrákkal és más vallásokkal való szeretetteljes párbeszéd folytán, s az egész emberiség egységét szolgálja, de nem feladva, hogy „nem adatott más név az ég alatt, amelyben üdvözülhetnénk”, csak Jézus neve. Ezért elsődleges küldetése hirdetni minden népnek és mindenféle vallású embernek Jézus Evangéliumát. Ez is a**

kereszténység egyedülállósága, hogy a keresztény a testvériséget nemcsak hittársaira, hanem a más vallású testvéreire is kiterjeszteni hivatott. „Azok, akik még nem fogadták el az evangéliumot, különféle fokozatokban kapcsolódnak az Isten népéhez. Elsőként az a nép, amely a szövetségeket és az ígéreteket kapta (vagyis az izraeliták). . . De azokra is kiterjed az Isten üdvözítő szándéka, akik elismerik a Teremtőt, köztük elsősorban a muzulmánokra. . . Azoktól sincs távol az Isten, akik homályos képekben keresik az ismeretlen Istent, minthogy ő ad mindennek életet, levegőt és mindent, és az Üdvözítő azt akarja, hogy minden ember üdvözüljön... Még azoktól sem tagadja meg az isteni Gondviselés az üdvösségre szükséges támogatást, akik önhibájukon kívül nem jutottak el az Isten kifejezett ismeretére, de – éppen nem az isteni kegyelem nélkül – iparkodnak becsületesen élni. **Ami jót és igazat pedig mindezeknél az embereknél találhatunk, azt az evangéliumra való előkészületként értékeli az Egyház,** és Isten adományának tartja, aki megvilágosít minden egyes embert, hogy végül is élete legyen.” (LG 16) „Isten egyedül őáltala ismert úton elvezetheti a hithez azokat is, akik önhibájukon kívül nem ismerik az evangéliumot, hit nélkül ugyanis lehetetlen Istennek tetszeni.” (II. Vatikáni Zsinat: *Ad Gentes*, 7 – továbbiakban: AG) A Szentmisén keresztül Jézus megváltó áldozatának ereje kiáradhat az egész világra is, oly módon, hogy ahol nyitott szíveket talál, ott a megváltás és a halált legyőző szeretet, vagyis a Feltámadott kegyelmi erőterében élhetnek az emberek, akkor is, ha nem tudnak még róla. Ezért minden Szentmisét az egész világ üdvösségeért ajánlunk fel: „Kérünk, Istenünk, hogy engesztelő áldozatunk hozzon az egész világnak békét és üdvösséget.” (A Szentmise III. kánonja). Ha pl. egy muszlim üdvözl, akkor akár tudja, akár nem, azért üdvözl, mert az Anyaszentegyház nem szűnt meg felajánlani a világ üdvösségeért Jézus áldozatát, a Szentmisében. **»Az Úr Lelke betölti a földet.« Mivel Krisztus mindenkiért meghalt, minden ember, születésétől kezdve, még a keresztségben való megigazulása és újjászületése előtt a kegyelem erőterében él, mely serkenti, hívja, segíti a megtérés, a megigazulás, az üdvösség felé.**” (Alszeghy Zoltán: „Keleti vallás, nyugati ember” című cikkében fejtette ki a Vigilia hasábjain (49. évf., 1984, 721–729 old.)

A szívbe írt törvény és a jóhiszemű lelkiismereti tévutak

 Nagyon szépen ír erről a II. Vatikáni Zsinat: „A lelkiismeret csodálatos módon hozza tudomására azt a törvényt, amelyet Isten és az embertársak szeretetével teljesít. . . Nem ritka eset, hogy a lelkiismeret elháríthatatlan tévútra siklik; emiatt azonban nem veszíti el méltóságát.” (II. Vatikáni Zsinat: *Gaudium et Spes*, 17) Az Egyházhoz tartozás szükségességére ezt a megközelítést alkalmazva, ugyanez a Zsinat így szól: **„Nem üdvözülhetnének (possent) azok az emberek, akik nincsenek tudatlanságban arra vonatkozólag, hogy Isten Jézus Krisztus által a katolikus Egyházat az üdvösséghez szükségesként alapította, és még sem akarnának abba belépni, vagy abban megmaradni.”** (LG 14) Az igék feltételes módja jól mutatja, hogy olyan – reméljük ritkán előforduló – esetről van szó, amikor valaki tudja és belátja, hogy a katolikus Egyházat Isten az üdvösség szükséges eszközeként alapította, és mégsem akarna annak tagjai lenni. Vagyis **rosszhiszemű, Isten megismert akarata ellen lázadó emberekről van szó. Ilyen lázadást pedig nem lehet a más keresztény felekezethez vagy más valláshoz tartozók többségéről feltételezni.** (Nemeshegyi Péter in *Távlatok*/44, 1999.)